

Wrocław, dnia 29 marca 2010 r.

RPO-641095-XX-7020/7015/10/NK

Informacja
o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw
Obywatelskich w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych
Komendy Miejskiej Policji we Wrocławiu
(Wyciąg)

1. Wprowadzenie.

Działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w dniu 15 marca 2010 r. do Pomieszczeń dla Osób Zatrzymanych Komendy Miejskiej Policji we Wrocławiu udali się przedstawiciele Rzecznika Praw Obywatelskich z Zespołu Terenowego we Wrocławiu.

Wykonując zadania Krajowego Mechanizmu Prewencji, pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich sprawdzili na miejscu sposób traktowania osób zatrzymanych, dokonując oceny pod względem ich ochrony przed torturami oraz okrutnym, nieludzkim lub poniżającym traktowaniem.

W ramach wizytacji:

- przeprowadzono rozmowę na temat funkcjonowania Izby z Komendantem Miejskim Policji we Wrocławiu, Naczelnikiem Wydziału Ochronnego Komendy Miejskiej Policji we Wrocławiu oraz z funkcjonariuszami pełniącymi służbę w PdOZ;
- dokonano oglądu Izby, w tym: pokoi dla osób zatrzymanych, pokoju dyżurnego, pokoju lekarskiego, pokoi sanitarnych oraz magazynów

przeznaczonych do przechowywania bielizny pościelowej i rzeczy przekazanych do depozytu;

- w oparciu o przygotowany wcześniej kwestionariusz przeprowadzono na osobności rozmowy z 6 losowo wybranymi osobami, które przebywały w Izbie w czasie wizytacji;
- zapoznano się z następującą dokumentacją Izby: protokołami zatrzymań, książką ewidencji zatrzymanych, książką wizyt lekarskich oraz kwitami depozytowymi.

Dokonane ustalenia pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wstępnie przedstawili i omówili z Komendantem Miejskim Policji we Wrocławiu oraz Naczelnikiem Wydziału Ochronnego Komendy Miejskiej Policji we Wrocławiu.

Ponadto, po zakończeniu wizytacji przeanalizowano: notatkę służbową z czynności nadzorczych dokonanych przez przedstawiciela Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu w dniu 12 października 2009 r., Protokół z kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej MSWiA przeprowadzonej w dniu 19 sierpnia 2009 r. oraz Decyzję nr 173/09 Komendanta Miejskiego Policji we Wrocławiu z dnia 1 grudnia 2009 r. w sprawie sposobu pełnienia służby przez policjantów w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych KMP we Wrocławiu oraz podległych jej jednostkach.

2. Charakterystyka Izby.

Pomieszczenia dla Osób Zatrzymanych usytuowane są na pięciu kondygnacjach budynku Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu. W ich skład wchodzi 21 pokoi dla osób zatrzymanych (dwu –, trzy - i czteroosobowych) o łącznej pojemności 60 miejsc. W czasie wizytacji w Izbie przebywało 15 osób.

Obecnie pomieszczenia przeznaczone są wyłącznie dla osób zatrzymanych, gdyż osoby nietrzeźwe doprowadzane są do pobliskiej Izby Wytrzeźwień. W przeszłości w Izbie przebywały także osoby zatrzymane w celu wydalenia, stąd w jej skład wchodzi także pole spacerowe i pralnia.

Obsadę stanowisk w PdOZ zapewniają funkcjonariusze Wydziału Ochronnego Komendy Miejskiej Policji we Wrocławiu. W zależności od ilości przebywających w Izbie osób, służbę na jednej zmianie pełni 4 – 5 funkcjonariuszy, w tym kobiety.

3. Ogląd Izby.

Przeprowadzony ogląd Pomieszczeń dla Osób Zatrzymanych oraz uzyskane w związku z tym informacje pozwoliły stwierdzić, iż wyposażenie Izby - generalnie rzecz biorąc - odpowiada przepisom Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 października 2008 r. w sprawie pomieszczeń w jednostkach organizacyjnych Policji przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach (Dz. U. z 2008 r., Nr 192, poz. 1187), zwanego dalej Rozporządzeniem.

Stan pomieszczeń jest zasadniczo bardzo dobry, są one bowiem po kapitalnym remoncie, przeprowadzonym w 2008 r. Pomieszczenia są schludne, czyste, dobrze utrzymane. Wyjątek stanowią ściany w pokojach dla osób zatrzymanych i na korytarzach. Zostały one pomalowane jasną farbą, niespełniającą warunku zmywalności i odporności na działanie wilgoci oraz preparatów czyszczących – dezynfekujących, określonego w § 6 ust. 1 pkt 1b) Rozporządzenia. W związku z tym były one w znacznym stopniu zabrudzone, zwłaszcza w pokojach dla osób zatrzymanych.

Podłogi w pokojach dla osób zatrzymanych wykonane są z tworzywa sztucznego, łatwego do utrzymania w czystości. Drzwi wejściowe do tych pokoi wyposażone są w zasuwę i zamek mechaniczny. Wizjer w drzwiach zabezpieczony jest szkłem hartowanym od wewnątrz oraz ruchomą przesłoną od strony korytarza.

We wszystkich pokojach dla osób zatrzymanych funkcjonuje wentylacja grawitacyjna oraz dodatkowo – wentylacja wymuszona. Punkty świetlne zabezpieczone są przed uszkodzeniem metalową osłoną. Oświetlenie w pokojach jest bardzo jasne, w ocenie wizytujących odpowiednie do czytania i pisanie.

Pokoje dla osób zatrzymanych zostały wyposażone w jednoosobowe prycze do spania. We wszystkich przymocowano do podłogi, pozbawione ostrych kantów, stoły i taborety. Na każdej z pryczy w wizytowanych pokojach, w których przebywały aktualnie osoby zatrzymane, znajdował się materac, podglówek, dwa koce i pościel – wszystko w dobrym stanie.

Wszystkie pokoje dla osób zatrzymanych zapewniają powierzchnię przypadającą na jedną osobę nie mniejszą niż 3 m².

W Izbie wyodrębnione zostało pomieszczenie pełniące funkcję gabinetu lekarskiego, wyposażone w umywalkę, łóżko z parawanem, biurko i szafkę, w której znajdował się podstawowy zestaw leków (nieprzeterminowanych). Pomieszczenie było bardzo czyste. W Izbie nie jest zatrudniony lekarz. W razie potrzeby, pomocy lekarskiej zatrzymanym udziela pogotowie ratunkowe (w 2010 r. do dnia wizytacji interweniowało 4 razy), a w zakresie pierwszej pomocy – funkcjonariusze, z których wszyscy ukończyli odpowiednie szkolenie.

Dwa pokoje w Izbie przeznaczone są dla osób chorych zakaźnie (jeśli oba z nich są w trakcie dezynfekcji, a zachodzi potrzeba umieszczenia kolejnej osoby zatrzymanej chorej zakaźnie, przeznaczają się na ten cel kolejne pomieszczenie). W 2009 r. przebywało w Izbie 61 osób chorych zakaźnie.

W każdym z pokoi dla osób zatrzymanych znajduje się kącik sanitarny, w skład którego wchodzi miska ustępowa i umywalka ze stali nierdzewnej. Jest on odgradzony od pozostałej części pokoju ścianką o wysokości ok. 1 m. Zarówno podłoga, jak i ściany wokół kącika, wyłożone są płytkami ceramicznymi. Dodatkowo na każdym piętrze znajduje się pokój sanitarny, wyposażony w jeden natrysk, umywalkę ze stali nierdzewnej, miskę ustępową i metalowe lustro. Urządzenia umożliwiające regulację temperatury i strumienia wody znajdują się poza pokojami sanitarnymi. Zarówno kąciki sanitarne w pokojach, jak i pokoje sanitarne były w czasie wizytacji bardzo czyste.

Z informacji udzielonych przez funkcjonariuszy Policji, pełniących służbę w PdOZ wynika, że umożliwia się zatrzymanym skorzystanie z kąpielni w dowolnym czasie, po uprzednim zgłoszeniu takiej potrzeby funkcjonariuszowi. Rozmowy przeprowadzone z zatrzymanymi wskazują jednak na niedostateczne informowanie ich o takiej możliwości.

Obok pokoju dyżurnego znajduje się pomieszczenie, w którym zatrzymani mogą używać wyrobów tytoniowych. Wszystkie ankietowane osoby potwierdziły możliwość skorzystania z tego pomieszczenia.

W Izbie znajduje się pokój do przygotowywania lub podgrzewania posiłków, wyposażony w sprzęt kuchenny: szafki, zlewozmywak, lodówkę. Posiłki w jednorazowych opakowaniach dostarczane są przez siedem dni w tygodniu z pobliskiej stołówki.

W Izbie znajdują się odrębne magazyny na czystą i brudną bieliznę pościelową. Do pokoju dyżurnego przylega zaś magazyn do przechowywania rzeczy przekazanych do depozytu, które układane są na regale. Wydzielona część tego magazynu przeznaczona jest do przechowywania rzeczy osób chorych zakaźnie.

Regulamin pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia umieszczony jest w widocznym miejscu w pokoju dyżurnego. Pracownicy Izby dysponują także tłumaczeniami tego regulaminu na kilka języków obcych.

4. Rozmowy przeprowadzone z zatrzymanymi.

W czasie wizytacji w Izbie przebywało 15 osób. Przeprowadzono rozmowy z 6 z nich, w tym z jedną kobietą.

Żadna z osób, z którymi rozmawiano, nie kwestionowała legalności zatrzymania. Wszystkie bardzo wysoko oceniły sposób traktowania przez funkcjonariuszy Policji podczas pobytu w Izbie.

Troje rozmówców twierdziło, że nie zostali zapoznani z tekstem Regulaminu pobytu. Funkcjonariusze wyjaśniali, że tekst Regulaminu umieszczony jest w miejscu dostępnym dla każdego przybywającego do Izby, lecz osoby zatrzymane z własnej woli nie korzystają z możliwości zapoznania się z nim..

Jedna z osób stwierdziła, że nie została pouczona o prawie do powiadomienia osoby najbliższej o zatrzymaniu, o prawie do złożenia zażalenia do sądu oraz o całodobowym monitorowaniu pomieszczeń Izby. Z protokołu zatrzymania tej osoby wynikało jednak, że udzielono jej wszelkich pouczeń (pod protokołem widnieje jej podpis).

Wszystkie ankietowane osoby oceniły swój stan zdrowia jako dobry i nie zgłaszały potrzeby zbadania przez lekarza. Nie odnotowano również uwag odnośnie żywienia.

Rozmówcy wysoko ocenili stan techniczny i wyposażenie pomieszczeń Izby.

Cztery osoby twierdziły, że nie otrzymały ręcznika i mydła, nie wiedziały również, że przysługuje im do nich prawo. Te same osoby nie zostały poinformowane o prawie do skorzystania z kąpieli w pokoju sanitarnym.

5. Wnioski.

Czynności przeprowadzone przez pracowników Biura Rzecznika Praw Obywatelskich pozwalają uznać, iż w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych Komendy Miejskiej Policji we Wrocławiu są – generalnie rzecz biorąc – przestrzegane prawa osób tam umieszczanych.

Pomieszczenia są utrzymane w czystości, zapewniają bardzo dobre warunki bytowe. Analiza dokumentacji oraz rozmowy z osobami zatrzymanymi pozwalają uznać, iż umieszczeni w Izbie traktowani są z poszanowaniem godności ludzkiej. Żadne okoliczności nie wskazywały, aby w Izbie mogło dochodzić do niehumanitarnego lub poniżającego traktowania umieszczonych w niej osób.

W oparciu o wszystkie przeprowadzone na miejscu czynności stwierdzono, że w celu poprawy stanu przestrzegania praw przysługujących zatrzymanym konieczne jest:

1. zapewnienie otrzymania przez wszystkich zatrzymanych ręcznika i mydła na czas potrzebny do ich użycia, które, stosownie do postanowień § 10 ust. 5 Regulaminu pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, winny być wydawane niezależnie od tego, czy osoba zatrzymana tego zażąda;
2. prawidłowe informowanie osób zatrzymanych o ich uprawnieniach, stosownie do postanowień § 1 ust. 1 Regulaminu pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2005 o sposobie postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów;

3. zapewnienie każdej osobie zatrzymanej rzeczywistej możliwości zapoznania się z treścią Regulaminu, np. poprzez czasowe udostępnienie egzemplarza Regulaminu do pokoju;
4. uwzględnienie przy planowaniu kolejnego remontu Izby potrzeby pomalowania ścian powłoką odporną na działanie wilgoci i preparatów czyszcząco - dezynfekujących.

W odpowiedzi nadesłanej Rzecznikowi Praw Obywatelskich w dniu 4 maja 2010 Komendant Miejski Policji we Wrocławiu poinformował, iż wszystkie osoby zatrzymane otrzymują obecnie środki czystości. Każda z osób zapoznawana jest z Regulaminem podczas przyjęcia do Izby, co potwierdza własnoręcznym podpisem, dodatkowo zaś funkcjonariusze informują osoby zatrzymane o istotnych punktach Regulaminu. Nadto poczyniono w Komendzie Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu kroki mające na celu zabezpieczenie w planach remontowych środków finansowych na zakup potrzebnych do pomalowania Izby materiałów spełniających wymogi określone w § 6 ust. 1 pkt 1b Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 października 2008 r.